

GERİ Mİ KALDIK, GERİ Mİ BIRAKTIRILDIKI?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Perşembe, 19 Ocak 2017 06:53 -

Türkiye'yi Batı dünyası ile karşılaştırdığımızda arada büyük bir açıklık olduğunu herkes görür. Ünlü devlet adamlarından şair Ziya Paşa (1829-1880) bu gerçeği 1870'te yazdığı bir şiirinde şöyle anlatıyordu: "Diyar-ı küfrü gezdim beldeler kâşaneler gördüm Dolaştım mülkü İslam'ı bütün viraneler gördüm Bulundum

ben dahi Darüşşifayı Babı Âli'de

Felatun'u beğenmez anda çok divaneler gördüm."

Anlaşılması zor olmamakla birlikte dörtlüğü serbest biçimde bugünkü dile aktaralım:

Avrupa ülkeleri bayındır olduğu halde İslam ülkeleri viran haldedir. Üstelik hükümette olanlar içinde Eflatun'u beğenmeyen, ondan daha akıllı olduğunu sananlar var.

Eski âkil devlet adamları bugünkü iktidar sahiplerinden daha sağlıklı düşünüyorlarmış.

Türkiye ve İslam dünyasının Batı karşısındaki bu geriliğinin sebepleri nedir? Tarihçiler genellikle bu soruya özetle şu yanıtı vermişlerdir: 16. Yüzyıla kadar Osmanlı toplumu Batı'dan geri değildi.

Yavuz Sultan Selim, Mısır'ı alıp Avrupalıların Hindistan yolunu kesince onlar da Hindistan'a yeni yollar aramaya başladılar. Dayanıklı gemiler yaptılar. Ümit Burnu'nu dolaştılar. Amerika'yı keşfettiler. Bu yeni yerleri sömürgeleştirerek zenginliklerini Avrupa'ya taşıdılar. Ticaret ve sanayi gelişti. Bir burjuva sınıfı doğdu. Bilim ilerledi. Yeni icatlar yapıldı.

Batı toplumları böyle başlarını alıp giderken Osmanlılar, hâlâ yeni yerler fethederek hazinelerini ayakta tutabileceklerini sanıyorlardı. Yeni fetihler yapılamayınca hoşafın suyu kesildi. Dine sarılarak yapılan hamasetin ilerlemeye hiçbir katkısı olmadı. Hatta din, yeniliklerin karşısına çıkarılarak gerici bir anlayışa alet edildi. Bu özetlenmiş tarihi, başka gerçeklerle istediğiniz kadar genişletebilirsiniz.

19. Yüzyıla gelindiğinde Osmanlılar ayıldılar. Batı'nın neden ileri gittiğini ve onlarla İslam Dünyası arasında Ziya Paşa gibi yenilikçileri kahreden bu açıklığın nerden kaynaklandığını fark ederek askeriyeden başlayıp devleti yenileme çabasına girdiler. İslahat, Tanzimat, Meşrutiyet, bu çabaların eseridir.

ATI ALAN ÜSKÜDAR'I GEÇTİ!

Fakat iş işten geçmişti. Atı alanın Üsküdar'ı geçmesi gibi, gemisine binen Okyanusları aşmıştı! Osmanlı çarşılarını artık Batı'nın fabrikalarında çok ucuza mal edilen sanayi malları kaplamıştı. Gene de itiraf etmek gerekir ki, Doğu dünyası sanayi, bilim, teknoloji, hukuk sistemi vb. çağdaş olan ne varsa Batı'dan öğrendi. Batı'da gelişmeseydi Doğu Dünyası bunları nasıl ve ne zaman bulup uygulayacaktı kim bilir...

Osmanlıların kusuru, bunları almak değil, almakta geç kalmasıdır. Çünkü Batılılar, hiçbir icadın ve kurumun başka ülkeler tarafından alınmasına engel olmadılar. Osmanlılar matbaayı kullanmak istediler de Avrupalılar mı buna 225 yıl engel oldu? Yeni teknolojiler gibi "Hürriyet, müsavat, adalet" anayasa, seçim, demokrasi kavramları da Batı'dan gelmedir.

Osmanlılar, bu çağdaş kavramları zamanında alıp millete mal etmek ve bunlarla bağımsız çağdaş bir devlet olmak yerine Avrupa'dan borç almaya daha çok önem verdiler. Bunu da saray yaptırmak gibi işlerde çarçur ettiler. Borçlarının faizini ödemek için yeniden borçlandılar ve devlet iflas etti.

Türkler bu gidişe ancak 20. Yüzyılın ilk çeyreğinde, son kalan yurtları da parçalanmak istenince toptan isyan ettiler ve yalnız siyasi değil, mali, askeri ve diğer alanlarda da "tam bağımsız" bir ülke yaratma yoluna gittiler. Hedef "Çağdaş uygarlığın üstüne çıkmak" diye konuldu ama bunun kolay olamadığı da anlaşıldı. Batı ile aramızda hâlâ büyük bir açıklık var.

1960'larda aydınlar arasında "Türkiye geri kalmış bir ülke midir, geri bıraktırmış bir ülke midir" tartışması yaşandı. "Geri kalmış" diyenler asıl etkenin içerideki üretim biçimi ve yönetimi olduğuna vurgu yaparken, "geri bıraktırmış" diyenler asıl suçun kapitalist emperyalist Batı'da

GERİ Mİ KALDIK, GERİ Mİ BIRAKTIRILDIKI?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Perşembe, 19 Ocak 2017 06:53 -

---

olduğunu anlatmaya çalıştı. Bu tezlerin ikisi de tartışılmaya değerdir, her ikisinde de haklı olan yan bulunacaktır.

BÜTÜN KABAHAHAT ÜST AKILDA...

Fakat günümüzde siyasi iktidar çevrelerinin ayaklarına dolanan her olguyu Batı'nın marifeti sayan tutumuna ne demeli? Onlara göre özgürlük ve demokrasi talepleriyle ayaklanan Taksim direnişçilerini Batılılar hükümetin başına musallat etmiştir! Yıllarca besleyip büyüttüğü ve hükümet işlerini eline teslim ettiği bir cemaati Batılılar kullanmaktadır. Çözemediğin, çözmeye de yanaşmadığın Kürt sorununu Batılılar yaratmıştır! IŞİD'e Türkiye'de katliamı onlar yaptırmaktadır! Hem de "kokteyl" olarak... Ekonomi kötüye mi gidiyor, işsizlik mi artıyor? Bütün kabahat Batılılarda! Sizin tek adamlı diktatörlük rejiminize karşı direnenler de Batı'dan emir alıyorlar... Her şeye karar veren bir "üst akıl" var! Bu mantık, hükümetten başka bazı çevreler tarafından da kullanılıyor. Bunlardan biri Hrant Dink'i Amerikalıların öldürttüğünü savunuyordu! Evrim teorisinin müfredatta kalmasını bu üst akıl istiyor olmasın! Amaçları, bizi "kendi değerlerimizden uzaklaştırmak" olunca insanın aklına her şey geliyor...

Bu zihniyetle Türkiye eğitimde, bilimde, sanatta, yönetimde bir adım ileri gidemeyeceği gibi, iki yüz yıllık bir hesaplaşma anlayışıyla birçok kazanımını da kaybeder.

Ziya Paşa'nın "Hükümette Felatun'u beğenmez nice divaneler gördüm" dediği tiplerin günümüzdeki temsilcileri sizler olmayasınız. (17 Ocak 2017)